Обществăлла выльăх-чĕрлĕх отраслĕ хĕл умĕн

Апат пурри – отрасле аталантармалли тĕкĕ

Иртнĕ ытлари кун, юпа уйăхĕн 7-мĕшĕнче, маларах пĕлтернĕ пекех, район администрацийĕн ял хуçалăх пайĕ пĕрлешӳллĕ хуçалăхсенчи выльăх-чĕрлĕх отраслĕн кăçалхи 9 уйăхри ĕç кăтартăвĕсене пăхса тухса отрасль çитес хĕл кунĕсене епле хатĕрленнине тĕрĕсленĕ май, хуçалăхсен ертӳçисемпе, зооветспециалисчĕсемпе, виçĕ ушкăна пайланса, фермăсене çитсе курчĕ, кашнин ĕçне уйрăммăн тата тĕплĕн тишкерчĕ, сивĕсем килсе çитиччен туса ирттермелли ĕçсене пăхрĕ, пĕрлехи тăрăшулăхпа хĕл кунĕсенче продукци туса илмелли чикĕсене палăртрĕ.

«Ответлăха туйса ĕçлекен кашни ĕçчен тава тивĕç», – терĕ район администрацийĕн пуçлăхĕ Ю. Иванов «Герой» хуçалăхра выльăх-чĕрлĕх самăртассипе ӳсĕмлĕ ĕçленĕ (вăл пăхнă вăкăрсем талăксерен 920 грамм ӳт хушнă) Маргарита Семеновна Степановна ЧР Патшалăх Канашĕн Хисеп грамотипе наградăланă май.

Пăхмалли-тишкермелли вара сахал мар. Нумай çĕрте çитес хĕле хатĕрленсе фермăсене шуратманни тата сарайсене дезинфекцилеменни вырăнсенче хĕле хатĕрленесси пĕрешкел пыманнине кăтартать. Тата чылай фермăра сарай-витесем курăнмалла мар çум ашкăрса ӳсни те çакнашкал хуçалăхсенче выльăх-чĕрлĕх отраслĕ укçахлани пирки калать. Пĕрремĕш ушкăн А. Афанасьев кăçал арендăна илнĕ Чемейĕнчи ăратлă сысна фермине çитсен, тĕслĕхрен, кунти тирпейлĕхпе тăрăшсах строительствăпа юсав ĕçĕсене пурнăçлани выльăх-чĕрлĕх отраслĕн ĕмĕрĕ иртменни пирки каларĕ. «АПКна аталантарасси» нацпроект пулăшăвĕпе хĕç-пăшалланса, килти хушма хуçалăхран фермер шайне ӳссе çитнĕ Александр Аркадьевичăн аталану ĕмĕчĕсем хăйĕнчен малта пыраççĕ.

– Выльăхсен кĕтĕвне йышлăрах тытсан, апата перекетлемелли çĕнĕ технологисене алла илсен кăна производствăна тăкакран кăларса тупăш çулĕ çине илсе тухма пулать. Çак сăмахсене эпĕ хамăн ĕçĕмрен куратăп. Акă кăçал çуркунне арендăна илнĕ фермăра хĕл кунĕсем валли юсав ĕçĕсене пĕтĕмпех туса ирттертĕмĕр. Кунпа пĕрлех сыснасен апатланăвне тухăçлăрах тăвас тĕллевпе тырăран ЭКД хатĕрлемелли агрегат туянса хута ятăмăр. Çакă тырă çухатăвне тепĕр 20-25 процент перекетлеме пулăшать. Мал туртăмлă ĕçленĕрен пирĕн патра ĕçлекенсен йышĕ те çитет. Ĕç коллективĕн шăнăрĕнче – унччен кунта вăй хунă ĕçченсемех. Вĕсем пулăшнипе эпир хамăр патăмăрта ăратлăх ĕçне те сыхласа хăварма шутлатпăр. Вăт çакнашкал ĕмĕтсемпе тата паянхи 400 пуçа яхăн сыснасен кĕтĕвне тепĕр 2-3 уйăхра 1000 пуçа çитерме планлатпăр, – терĕ ЭКД хатĕрленине пăхса тухнă хыççăн строительсем патĕнчен иртнĕ май мал туртăмлă фермер ĕç ĕмĕчĕсемпе паллаштарса утнă май.

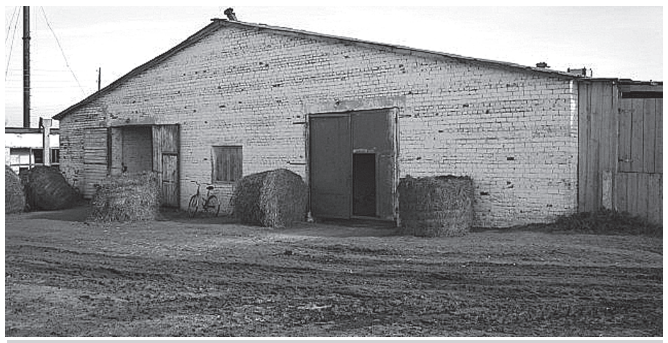

Суворов ячĕпе хисепленекен ял хуçалăх производство кооперативĕн ĕне ферми хĕле хатĕрри пĕрре пăхсах курăнать.

Вăхăт 9 сехет те 45 минут. Чемейри сыснасем валашка тулли ЭКД çинине тата юнашарах тулли валашкаран шыв ĕçнине курса, фермерăн мал туртăмлă ĕмĕчĕсемпе паллашса тухрăмăр та ял хуçалăхĕ аталаннине Суворов ячĕпе хисепленекен ял хуçалăх производство кооперативĕн Çатракассинчи сысна ферминче тата ĕне сарайĕсенче те курса савăнтăмăр. Кунта та сарайсем хушшинче çум ашкăрса ӳсни курăнмасть. Юсав ĕçĕсене те çу кунĕсенчех пурнăçланă. Сарайсене шуратнă-дезинфекциленĕрен вĕсенче паян хĕтлĕх хуçаланать.

А. Афанасьев фермерăн Чемейри сысна ферминче паянхи куна юсав ĕçĕсем вĕçленнĕ ĕнтĕ. Анчах малалла пăхаканăн тĕллевĕсем пысăк.

– Çĕнĕлĕхсемпе интересленсех тăратпăр. Вĕсене тăтăш хамăр практикăна кĕртетпĕр. Çакна та калаçа хăвармалла, пирĕн фермăра сменăсăр ĕçлекен çын çук, – терĕ сарайсем тăрăх хĕле епле хатĕрленнине кăтартса çӳренĕ май ферма заведующийĕ Викентий Николаев. Вырăнти хуçа каланине сарайсем çывăхĕнчи рулонти утă-улăм, тулли сенаж траншейисем тата сменăри фермăна ĕçченĕсем çирĕплетсе параççĕ.

Çакнашкал тĕслĕхсенех эпир сысна ферминче те тĕл пултăмăр. Хуçалăх туса панă ĕç условийĕсем тивĕçтернĕрен кунта та ĕçлекенсен ыйтăвĕ тăмасть. Ку çеç те мар, фермăра йăлтах çамрăксем ĕçлеççĕ. Кам калать ялта йывăр тесе, ан ĕненĕр: вăл чăлăх, суять. Килсе пăхăр ятарлă хуралсемпе сыхлакан фермăна – хăвăрах курăр та ĕненĕр.

Суворов ячĕпе хисепленекен ял хуçалăх производство кооперативĕнче кăçалхи 9 уйăхра усă куракан 100 гектар çĕр пуçне 59,3 центнер аш-какай, 385,5 центнер сĕт туса илнĕ. Ку кăтартусем районăн вăтам шайĕнчен самай пысăк пулни те хуçалăх тĕрĕс аталану çулĕпе пынине кăтартать. Районĕпе мăйракаллă шултра выльăхсен йышне çак тапхăрта 1275 пуç чакарнă пулсан, Анаткассисен вĕсем иртнĕ çулхи шайрах юлнă: 470 пуç. Ĕнесен кĕтĕвĕ те çулталăк хушшинче 8 хуçалăхра чакман. Сыснасем те иртнĕ çулхи шайрах.

Çакнашкал ырă шанчăклă утăмсене В. Ананьев ертсе пынă ушкăн «Сеятель» тата Е. Андреев ячĕпе хисепленекен хуçалăхсенче курайнарĕ.

Районĕпе пăхсан кăçалхи 9 уйăхра выльăх-чĕрлĕхрен продукци илесси иртнĕ çулхи шайран палăрмаллах пĕчĕкленнĕ. Çакă обществăлла выльăх-чĕрлĕх патĕнче ĕçлекен кашни çыннах шухăшлаттармалла. Акă çулталăк хушшинче мăйракаллă шултра выльăх иртнĕ çулхинчен 1275 пуç сахаллăннă та 5950 пуçа юлнă. Ĕнесен кĕтĕвĕ 3089 пуçран 2557 пуçа, сыснасем 15313 пуçран 8343 пуçа çеç юлни те шухăшлаттарать. Ăна кура – пăрусемпе çурасем илесси те. Кăçалхи январь – сентябрь уйăхĕсенче районти пĕрлешӳллĕ хуçалăхсем пĕлтĕрхинчен 339 пăру (1764 пуç), 5378 сысна çури (12127 пуç) сахалрах илнĕ. Çакнашкал пĕтĕмĕшле ӳкерчĕкрех Е. Андреев яч. хис., Суворов яч. хис., Чкалов яч. хис. хуçалăхĕсемпе «ВТМ» чикĕллĕ яваплăхлă общество сысна çурисем, «Оринино», «Передовик», «Свобода», «Ударник», Чапаев яч. хис. хуçалăхсем пăрусем илессине ӳстерни районта выльăх-чĕрлĕх отраслĕ умри йывăрлăхсене пăхмасăрах малаллах талпăннине çирĕплетет.

Хĕл кунĕсенче выльăхран ытларах продукци илмелли çул вăл – çу кунĕсенче пысăк пахалăхлă апат ытлă-çитлĕ хатĕрленинче. Кăçал хуçалăхсем районĕпе 6595 тонна утă, 5990 тонна сенаж, 25035 тонна силос хатĕрлерĕç, иртнĕ çулхинчен самай ытларах тĕш тырă туса илчĕç. Çаксене пăхсан выльăх-чĕрлĕх отраслĕсене хĕл кунĕсенче аталантарма тĕкĕ пурри курăнать. Унпа кам тухăçлă усă курĕ – хĕл кунĕсем кăтартĕç.

Канашлу вĕçĕнче ĕçре палăрнă выльăх пăхакансем Хисеп грамотисене тивĕçрĕç.

А. ПЕТРОВ.
Автор сăн ӳкерчĕкĕсем.

Ял хуçалăх техникине хĕллехи управа лартатпăр

Тырă пухса кĕртнипех вырма вĕçленмест

Çĕр ĕçченĕ уй-хир ĕçĕсене вĕçлерĕ. Ыран Раççейре ял хуçалăхĕнче тата продукци тирпейлекен промышленноçра ĕçлекенсен профессиллĕ уявне паллă тăваççĕ. Уяв уявпа та, анчах малашлăха пăхаканăн уяв тесе алă усма вăхăт çук. Акă «Герой» ял хуçалăх производство кооперативĕнче çурхи-кĕрхи уй-хир ĕçĕсене явăçтарнă техникăна хĕллехи управа лартассипе тăрăшуллă ĕçсем пуçланнă. Ĕçсене хуçалăхăн тĕп инженерĕ В. Леонтьев **(1-мĕш сăн ӳкерчĕкре)** хăй пĕлсе ертсе пырать. Тепĕр эрнерен кунта ял хуçалăх техникине хĕллехи управа лартассипе республика шайĕнчи канашлăва ирттерме палăртнăран район администрацийĕн ял хуçалăх пайĕн пуçлăхĕн çумĕ А. Павлов та, Патшалăх техника надзор инспекцийĕн районти инспекторĕ С. Николаев та çак кунсенче хуçалăхран тухмаççĕ.

– Çур акирен пуçласа хура кĕрчченех тăрăшса ĕçлерĕмĕр те хамăра пулăшнă техникăна та юр айне пăрахса хăварас мар тетпĕр. Кунашкал тăрăшулăх – пирĕн хуçалăхра ырă йăлана кĕнĕ пулăм, – терĕç хуçалăхри ĕçсене тăрăшулăх кăтартнă Николай Ефимов (МТЗ-82 тракторпа утă-улăм пресланă), Александр Фадеев (ГАЗ-53 самосвалпа хиртен йĕтем çине 800 тонна ытла тырă турттарнă), Арефий Любимов (ЗиЛ-130 автомашинăпа утă-улăм, çĕр улми, тырă турттарнă) ĕçченсем хиртен тырă-пулă кĕртнипех вырма вĕçленменнине çирĕплетсе **(3-мĕш сăн ӳкерчĕк)**. Ĕçре хастар Шурчасен Пукрав ăшши тытма та тĕплĕн хатĕрленни савăнтарать кăна.

ЧР Ял хуçалăх министерствипе çĕр ĕçĕнче ĕçлекен техникăна пăхса тăракан патшалăх инспекцийĕ йышăннă АПКри организацисен машинăпа трактор паркĕсене тĕрĕслессипе, ял хуçалăх техникине управа лартассипе ял хуçалăх предприятийĕсемпе хресчен (фермер) хуçалăхĕсем хушшинчи смотр-конкурсĕ октябрĕн 1-24-мĕшĕсенче иртет.

Анатолий БЕЛОВ.
Автор сăн ӳкерчĕкĕсем.

Пирĕн пата çыраççĕ

Тăрăшуллă почтальон

Ял çыннисем хаçат-журнал валеçекене хисеплесе калаçаççĕ пулсан, манăн унăн ĕçне район хаçачĕ урлă халăхăмăр умне кăларас кăмăл çуралчĕ. Чăннипех тивĕçлĕ вăл çакна.

Валентина Михеевна Никитина почтальонкăра ĕçлеме тытăннăранпа ялта пичет кăларăмĕсене, пособисемпе пенси укçи-тенкине кая юлса валеçни пулманпа пĕрех. Мĕн тăрать çакнашкал тимлĕх хыçĕнче – кăна почтальонка хăй кăна лайăх пĕлет пулĕ. Ара, ял хĕрарăмĕн ят тăрăх почта валеçнĕ хушăрах кил хуçалăх ĕçĕсене те вăхăтра пурнăçламалла, хăна-вĕрлене те кая юлмасăр çӳремелле, ача-пăчана та тивĕçлĕ воспитани парассипе ĕçсем ирттермелле. Çак тапхăрта мĕн чухлĕ ырă сунакан çырусем, ăшă саламлă открыткăсем, васкавлă телеграммăсем çитермен пулĕ хастар çыхăну ăсти ял çыннисен патне. Сахал савăнтарнă-и вăл Мăн Токшик тата Çаранçырми ялĕсенче пурăнакансене ырă хыпарсемпе!

Паянхи почтальон ял çыннисемшĕн пысăк ĕç туса ирттерет. Тепĕр чухне электроэнергишĕн, çут çанталăк газĕпе усă курнăшăн вăхăтра пурнăçламалли тӳлев ĕçĕсене те хăй çине илет: ватă çынсем парса янă тӳлевсене вăхăтра тӳлесе килсе парать. Нихăçан та хирĕçлемест вăл çак ĕçе пурнăçлама. Тавах ăна уншăн. Ватта сума сăвакан хăй те сумлă пулакан. Çак сăмахсем Валентина Михеевнăшăн пулчăрахчĕ.

Валентина Михеевна вара ватăсемпе кăна мар, çамрăксемпе те вашават, яланах ăшă кăмăллă пулма тăрăшать.

Ялти почтальонкăн ĕçĕ нихăçан та çăмăл пулман, паян та кăткăслăхĕ çителĕклех. Шартлама сивĕре те, кĕрхи-çурхи йĕпе-сапара та унăн вулавçăсем патне вăхăтра çитмелле, ял çыннисен ыйтăвĕсене туллин тивĕçтермелле. Çапла вара çут çанталăк условийĕсене пăхмасăрах Валентина Михеевна Турайри почта уйрăмĕнчен туп-тулли сумкăпа тухать те çӳлерех асăннă икĕ яла çитсе килĕрен хаçат-журнал валеçет.

Халĕ çитес çур çул валли хаçат-журнал çырăнтарас тапхăр пырать. «Тĕрлĕрен хаçат-журнал çырăнса илетĕр пулсан та, район хаçачĕсĕр ан юлăр», – агитацилет хастар хĕрарăм «Çĕнтерӳ ялавĕшĕн». Агитацилет те вулавçăсемпе пĕр чĕлхе тупать.

Хăй ĕçне килĕштерсе те юратса пурнăçлакан ĕçрен те савăнăç илетех. Ял çыннисен мухтавлă сăмахĕсем – унăн тĕп парнисем. Пурнăçра тулли телей те çирĕп сывлăх çулĕ яланах такăр пултăр пирĕн ялти почтальонкăн!

Кашни ялтах пур хăйсен ĕçне чунĕпе парăннă çакнашкал çыхăну ăстисем. Вĕсем кашниех ырă сăмаха тивĕçлĕ. Вĕсен ĕçĕнчен-çке эпир çĕр-шыври улшăнусем пирки, политикăри лару-тăру çинчен, паян вăл илсе пыракан наци проекчĕсем епле аталаннине, усăллă сĕнӳсемпе канашсем, çĕнĕ сăвăсемпе ытти хайлавсене вуласа пĕлетпĕр. Çыхăнăвăн çак шанчăклă çулĕпех çырусемпе посылкăсем, телеграммăсемпе бандерольсем çӳрететпĕр, ыттисен пурнăçĕпе çывăхарах паллашса тăратпăр. Ан иксĕлтĕрччĕ çак вăй!

Рим НИКИТИН.
Мăн Токшик ялĕ.